

प्रतिषिद्धं प्रतिषेधः स एव लक्षणं प्रमाणं यस्य अधर्मस्य कर्तुः श्रद्धावैसादृश्यं तमसस्तारतम्यात्तत्रापिकारणं दर्शयन्नाह अनाद्यविद्याकृतानां कामानां सृतयो नरकाः तासाम् अथेदानीं ताः प्राचुर्येणानुवर्णयिष्याम इत्यन्वयः ॥ २ ॥ किंभूमावेव देशविशेषाः त्रिलोक्याः ब्रह्मांडाद्बहिर्वा आवरणेषु

अथेदानीं प्रतिषिद्धलक्षणस्याधर्मस्य तथैव कर्तुः श्रद्धया वैसादृश्यात्कर्मफलं विसदृशं भवति यात्यनाद्यविद्यया कृतकामानां तत्परिणामलक्षणाः सृतयः सहस्रशः प्रवृत्तास्तासां प्राचुर्येणानुवर्णयिष्यामः ॥ २ ॥ राजोवाच नरकानामभगवन् किं देशविशेषा अथवा बहिस्त्रिलोक्या आहोस्विदंतराल इति ॥ ३ ॥ ऋषिरुवाच अंतराल एव त्रिजगत्यास्तु दिशि दक्षिणस्यामधस्ताद्भूमेरुपरिष्ठाच्च जलाद्यस्यामग्निष्वात्तादयः पितृगणादिशि स्वानां गोत्राणां परमेण समाधिना ॥ सत्या एवाशिष आशासानानि वसन्ति ॥ ४ ॥ यत्र हवावभगवान् पितृराजो वैवस्वतः स्वविषयं प्रापितेषु स्वपुरुषैर्जंतुषु संपरेतेषु यथा कर्मविद्यदोषमेवानुल्लंघितभगवच्छासनः सगणो दमं धारयति ॥ ५ ॥ तत्र हैके नरकानेकविंशतिं गणयन्ति अथ तांस्ते राजन्नामरूपलक्षणतोऽनुक्रमिष्यामः तामिस्रोऽधतामिस्रो रौरवो महारौरवः कुंभीपाकः कालसूत्रमसिपत्रवनं सूकरमंधकूपः रुमिभोजनः संदंशस्तप्तसूर्मिर्वज्रकंटकशाल्मली वैतरणी पूयोदः प्राणरोधो विशसनं लालाभक्षः सारमेयादनमवीचिरयः पानमिति किंच क्षारकर्दमोरक्षोगणभोजनः शूलप्रोतो दंशूकः अवटनिरोधनः पर्यावर्तनः सूचीमुखमित्यष्टाविंशतिनरकाविविधया तनाभूमयः ॥ ६ ॥ तत्र यस्तु परवित्तापत्यकलत्राण्यपहरति सहिकालपाशबद्धो यमपुरुषैरतिभयानकैस्तामिसेनरके बलान्निपात्यते अनशनानुदपानदंडताडनसंतर्जनादिभिर्यातनाभिः यात्यमानो जंतुर्यत्र कश्मलमासादित एकदैवमूर्च्छामुपयाति तामिस्रप्राये ॥ ७ ॥

मध्ये अंतराले वा भूमिव्यतिरिक्ते ॥ ३ ॥ ४ ॥ कर्मदोषमनतिक्रम्य दोषमेव दमं पापफलं दंडं करोति न उल्लंघितं भगवच्छासनं येन ॥ ५ ॥ मतांतरे णाष्टाविंशतिमाह किंचेति ॥ ६ ॥ पापभेदेन च तत्तन्नरकयातनाभेदं प्रपंचयति यस्त्वेत्यादिना यात्यमानः पीड्यमानः एकदैवतदैव ॥ ७ ॥